

ARANY JÁNOS:

TÖLD

ÖSSZEFOGLALÁS

Előzmények

- A Kisfaludy Társaság pályázata

"Készíttessék költői beszély, versben, melynek hőse valamely, a nép ajkain élő történeti személy, péld. Mátyás király, Toldi Miklós, Kádár vitéz stb. Forma és szellem népies legyen."

- *Nagyszalonta* → *Toldi-birtok*
- *Toldi-mondák, apai mesék*
- *Ilosvai Selymes Péter Toldi-krónikája*

Ilosvai művének könyvborítója

ELŐHANG

„Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem
Majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.”

- szálfá-öklelés,
- dübörgő hang,
- súlyos buzogány, parittyakövek,
- öklelő kopja,
- rettenetes pajzs, sarkantyú

I. ének

„Egy, csak egy legény van talpon a vidéken”

MIKLÓS

- Vitéz szeretne lenni.
- Megsértik: parasztnak nézik őt.
- Erejét igazolva mutatja az utat Budára.

II. ének

„De van drága dolog otthon Nagyfaluban”

- Lakomára készülődnek.

- György ridegen fogadja érkező testvérét. → Sértés → Miklós kikéri jussát. → Pofon → Anyai féltés → Miklós kivonul az udvar távoli zugába.

III. ének

„Repül a nehéz kő: ki tudja, hol áll meg?”

- Miklóst ugratják György emberei.
- A vállát ért dárda felbőszíti őt. → Elhajítja a malomkövet. → Agyonüti György egyik emberét. → György kapva kap az alkalmon, üldözteti gyilkossá lett testvérét.

IV. ének

„Fut sötét erdőbe sajtó fájdalommal”

Miklós a nádasban bujdosik.

V. ének

„Harmadik nap a nád megzörrent megette”

- Bence, a hű szolga hozott Miklósnak élelmet.
- Sikertelenül vigasztalja „kisgazdáját”.
- Eredménytelenül hívja haza Miklóst.

V. ének

Miklós gondolatai

„Ami volt, az nincs már: ami jó volt, elmúlt;
Más pennával írnak; sorsom balra fordult;
Gyilkosságba este, lettem bujdosóvá”

„...nyakamba veszem az országot, Szél sem hoz felétek énrólam
ujtságot”

„**Rólam is hall még hírt, hogy mikor meghallja,**
Még a csecsszopó is álmélkodik rajta:
Akkor anyám lelke repes a beszéden,
Csak meg ne szakadjon szíve örömében.”

VI. ének

FARKASKALAND

- Miklóst hazahúzza a szíve édesanyjához.
- Farkasfészekre tapos.
- Meg kell küzdenie a kölykei védelmére siető nősténnyel.
- Rátámad a hím is.
- Legyőzi a vadakat, majd hazaindul a *saját farkasához*.

Küzdelem a farkasokkal

VII. ének

**„Miklós messze tette magát azon éjjel,
Szembeszállt esővel, villámmal és
széllel.”**

Miklós 3 napi vándorlás után ért Rákos mezejére.

VII. ének

**„De ne legyen nekem az Isten Istenem,
Ha bosszút nem állok érettök a csehen.”**

A temetőhöz érve anyját véli látni a gyermekeit sirató özvegyben. Megtudja, hogy az asszony két fiát vesztette el a csehvel vívott küzdelemben.

VIII. ének

**„Felséges királyom! Keserű az nékem,
Amit jelenteni gyász kötelességem;
Keserű, mert vízzé nem válik a vér,
Csak testvér marad az, aki egyszer testvér.”**

- ▶ György álnok módon beárulja a királynál az öccsét.
- ▶ A király
 - átlát György ravasz szándékán.
 - lehetőséget adna Miklósnak, hogy vívjon meg a csehvel.
 - Miklós örökrészét felajánlja Györgynek azzal a feltétellel, hogy az kivégzi a cseh bajnokot.
- ▶ György dührohamot kap a király ajánlata miatt.

Pest városa

Paris chez Barrot rue St. Jacques

BUDE
 Bude ville Capitale du royaume de Hongrie est grande et forte étant située sur une hauteur avec un ancien Chateau et sur le bord de la rivière une ville basse Elle appartenoit ci de vant aux Turcs, depuis qu'ils s'en doient emparé par adresse le deux de Septembre 1541 du temps de Soliman II. Elle avoit été assiégée six divers fois par les allemands et toujours en vain, mais enfin elle fut prise d'assaut le deux de Septembre 1686 par l'armée impériale commandée par le prince Charles de Lorraine après un long Siège, et fut entièrement Saccagée.

1. Port et Montagne de
 5. St. Gerard

10. demeure des Rois
 3. la Ville de Bude
 4. Notre Dame Cathédrale

3. St. Pierre et St. Paul.
 6. les Jansénes
 7. les Capucins.

8. L'Hotel de ville.
 9. la basse ville de Bude
 10. le pont de batavia.

11. Breche par laquelle les Allems.
 prirent d'assaut la ville de Bude
 de Septembre en l'an 1686.

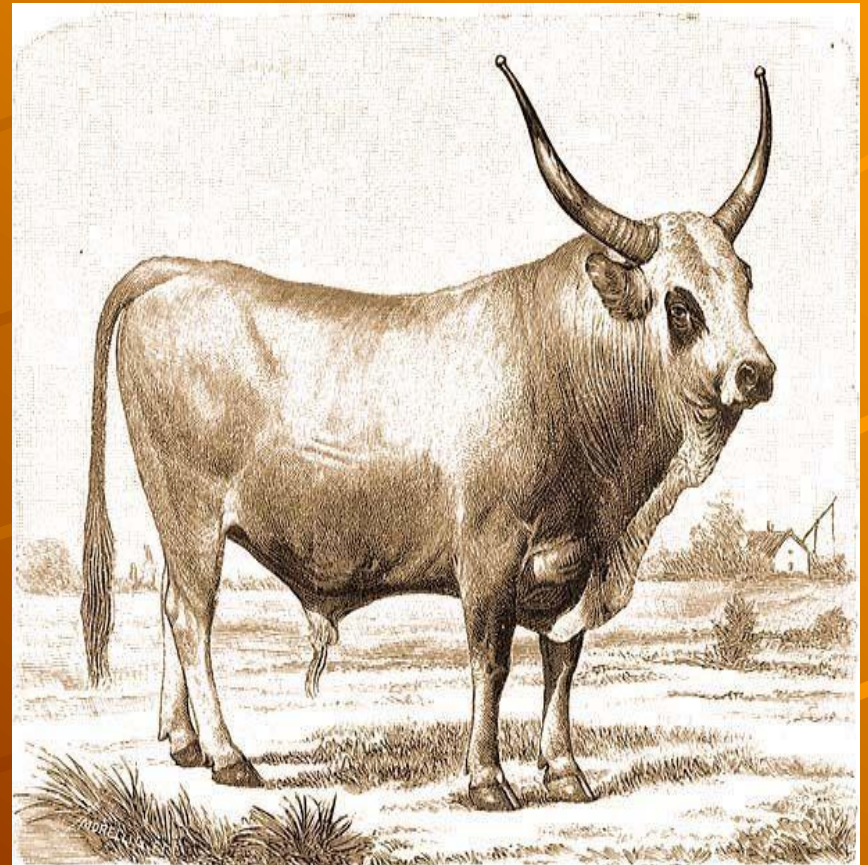
rue St. Jacques

IX. ének

**„Sok bolyongás után végre kifáradva,
Letelepült Miklós az utcán egy padra.”**

BIKAKALAND

- A felbőszült állatot hatalmas erejével lefékezi Miklós, s ezzel sokak életét megmenti.
- Senkitől sem kap köszönetet bátor tettéért!

X. ének

„Toldi is álmában csehen győzedelmet És nyert a királytól vétkeért kegyelmet”

- ◆ Miklós a temetőben pihen le.
- ◆ Megnyugtató álmából Bence érkezése ébreszti fel: híreket és anyai segítséget (100 aranyat) hoz otthonról.

- ◆ Örömmel látja viszont kedvenc lovát, Rigót.
- ◆ Miklós mulat egyet Bencével a nagy örömré.

XI. ének

**„Vett is, amit kívánt: paizst,
szépet, nagyot.”**

**„Vett sisakot, páncélt, hét tollú
buzogányt,**

**Kopját is, gerelyt is, mindenféle
fegyvert.”**

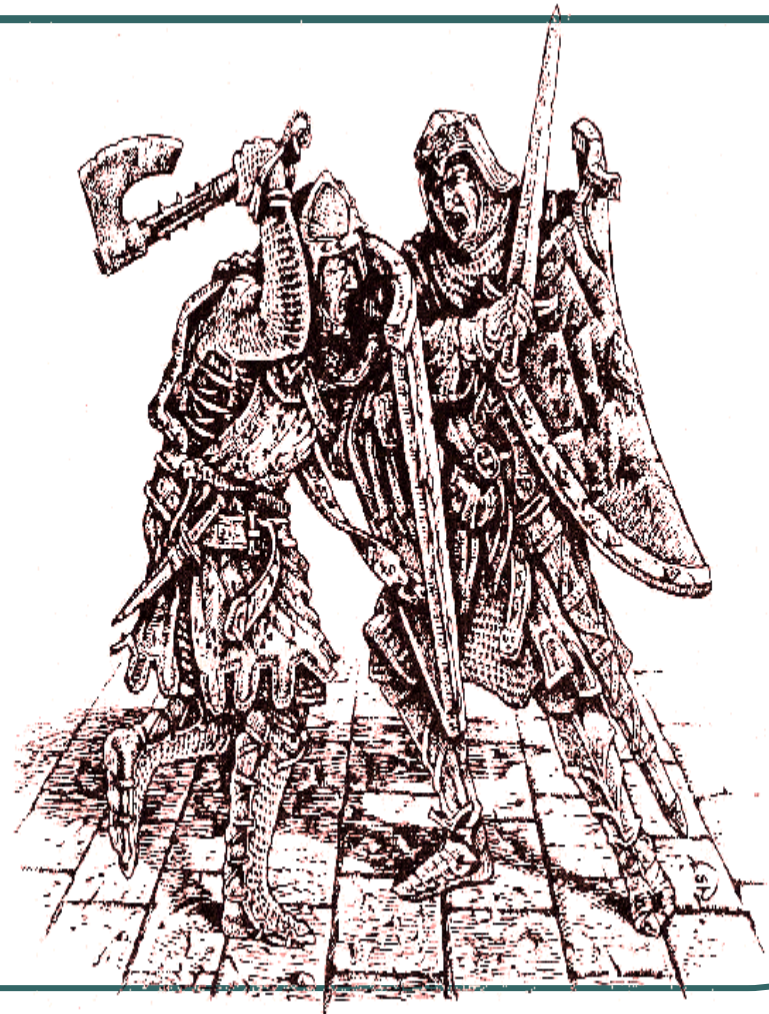
XI. ének

**„Egyszer jön a nagy cseh
Buda vára felől,
Táncol nagy lovával a
korláton belől”**

XI. ének

**„... egy csónak elég
egy embernek.
Egyikünknek itt ma
gyászos lesz a vége,
S nem lesz a
halottnak hajóra
szüksége.”**

XII. ének

„Úgy hiszem, ez a cseh nem fog víni holnap;
Most akadt emberre, aki megtanítja.”
„De ki az a bajnok?”

XII. ének

„...Oh felséges király!

**Nem vagyok én bajnok, csak egy földönfutó,
Hogyan lettem azzá? Tudj' a mindentudó.”**

XII. ének

„Én neked a földön ím kegyelmet adok”

„Királyi fejemhez választalak téged”

**„Nem megjövendöltem, hogy előbb vagy utóbb
bajnok lesz belőlem?”**

XII. ének

**„De nem köszönöm azt magam erejének;
Köszönöm az Isten gazdag kegyelmének!**

- Györgynek el kell hagynia a királyi udvart, vissza kell térnie Nagyfaluba, a Toldi-birtokra.
- Miklós lovagként élhet tovább a királyi udvarban.
- Maga mellett tudhatja szeretett édesanyját.

XII. ének

Senki sem állhatott ellent haragjának,
De ingét is odaadta barátjának,
S ha nem ellenkedett senki az országgal,
Örömet tanyázott a víg cimborákkal.

Nem hagyott sok marhát, földet és
kincseket,

Nem az örökségen civódó gyermeket:
De, kivel nem ér föl egész világ ökre,
Dicső híre-neve fennmaradt örökre.

Utózmányok

- I. helyezés
- Megemelt pályadíj
- Elismertség, hírnév
- Petőfi barátsága

Tanult fogalmak

- ◆ Elbeszélő költemény
- ◆ Előhang
- ◆ Ének
- ◆ Mottó
- ◆ Epizód
- ◆ Költői eszközök, alakzatok

(metafora, hasonlat, megszemélyesítés, allegória, költői jelző, költői kérdés, költői közbevetés, alliteráció, ismétlések, szinesztézia, metonímia)

Gyakorlás

Költői eszközök, alakzatok felismerése

SZÉP MUNKA VOLT!

- ◆ EREDMÉNYES OTTHONI FELKÉSZÜLÉST KÍVÁNOK!
- ◆ HA KÉRDÉSED VAN, JELEZD NEKEM, SEGÍTEK!

Soós Marika néni

VISZONTLÁTÁSRA!

